ॐ 20-5-1921

श्री विश्वकर्मणेनमः

ગુર્જર સૂતાર જ્ઞાતિમાં

કન્યા વિક્રય.

98

સ્વજ્ઞાતિ હીતાર્થે પરોપકાર વૃતિથી

લખનાર

હરિલાલ માવજી દુધૈયા

(જામનગર)

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

મીસ્ત્રી ખીમજી નારાયણ

ચીના. ઉમરશી બિલ્ડીંગ—કરાંચી.

સંવત ૧૯૭૭ પ્રત ૧૦૦૦ ઇ. સ. ૧૯૨૧.

શ્રી ભાગ્યોદય પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં જેઠાલાલ દેવશંકર દવેએ છાપ્યું. ખાડીઆ—અમદાવાદ.

મૂલ્ય અમૂલ્ય.

પ્રસ્તાવના:

આટલા ન્હાના લેખને પ્રસ્તાવનાને સ્થાન આપવું એ નિરર્થક છે. પરંતુ લેખનો ઉદ્દેશ શા કારણથી ઉદ્ભવેલ છે ? એ સર્વે બંધુઓને સમજણ પડવા માટે પ્રસ્તાવનાને સ્થાન આપવાની આવશ્યકતા પડી છે.

પ્રસ્તુત લેખ લખવાનું કારણ પૂર્વકાળથી આપણી પવિત્ર અને ઉત્તમ બ્રાહ્મણ જ્ઞાતિમાં "નરપિશાચ" રૂપે જન્મેલા આપણા કેટલાક જ્ઞાતિ બંધુઓનાં અધમ કર્મોને પ્રકાશમાં લાવવા અને જો કાંઇ સમજી અનિતિને ત્યાગી, અધર્મને પંથે પળતાં કાળાં કર્મો કરી દિકરીના દામથી ધામ ભરી, પોતાની દિકરીઓના લોહીના ભક્ષથી મુક્ત–છુટા થાય. અને પોતાનું તથા આખી જ્ઞાતિનું હીત કરવાના માર્ગે ચાલે તો પોતાની પુત્રીનાં જાહેર લીલામ કરવાવાળા મ્હારા સજ્જન (૧) જ્ઞાતિબંધુઓનો હું મહાન આભારી થઇશ. એજ હેતુથી આ લેખ લખી પોતાની દિકરીઓના વેપારીઓના કોપનો ભોક્તા થવાને પ્રવૃત્ત થાઉં છું. અસ્તુ.

સંવત ૧૯૭૭ ના પોષ
શુક્લપક્ષ ૩ બુધવાર.
કરાંચી તા. ૧૨–૧–૨૧

લી૦ સ્વજ્ઞાતિ સેવક કૃપાભિક્ષુ
હરિલાલ માવજી દુધૈયા,

ॐ श्री विश्वकर्मणेनमः

ગુર્જર સુતાર જ્ઞાતિમાં કન્યા વિક્રય.

હરે પ્રાણ સિંહ અન્યનાં ક્રુર સ્વભાવ પ્રકાશતાં,
પણ નિજ બાળને પ્રેમધારી રાખે હૃદયેં ચાંપતાં.
પશુ ગણાએ જ્ઞાન હીણ મનુષ્ય શ્રેષ્ટ ગુણવાન છે,
(પણ) કરે પાન નિજ સંતાન લોહીનું તે પશુથી નાદાન છે.

પ્રેમ અને દયા એ અલૌકિક વસ્તુ છે. તેમાં દયા. અહા ? કેટલો મધુર ઉચ્ચાર ? દયા એ એક મમતાળુ શક્તિ. દયા કેટલી સુખકારક. દયા કેટલી મહતાવાળી અમુલ્ય કીર્તિ અને અલભ્ય મોક્ષને પ્રાપ્ત કરાવનાર દયા. અત્યુત્તમ કોટીમાં ગણાતા મનુષ્યોને ઈશ્વરે પોતાની કરૂણાળુવૃતિથી બક્ષીસ કરી મનુષ્યોના પવિત્ર હૃદયમાં સ્થાપી.

મનુષ્ય એ સર્વથી શ્રેષ્ટ દેવ દેહ કરતાં પણ મનુષ્ય દેહ ઉત્તમ. કારણકે, દેવ નામ ધારી શરિરવડે. માત્ર મનુષ્ય જન્મમાં કરેલાં, સત્કર્મોનું ફળ ભોગવી, ફરી પોતાને મળેલા સ્વર્ગના સુખમય સ્થાનેથી ભ્રષ્ટ થવાનો સમય પ્રાપ્ત થાય છે. પરંતુ મનુષ્ય દેહે કરીને જો સ્વધર્મ, સુનિતિ, અને સદાચારમાં પ્રવૃત રહી, મનુષ્યે પ્રભુભક્તિ કરવામાં પ્રયત્ન કરે તો નિશ્ચય અત્યુત્તમ બ્રહ્મ પદને પ્રાપ્ત કરી, જન્મ મરણથી મુક્ત બની લક્ષ ચોરાશીનાં અપાર કષ્ટોથી સદાને માટે બચી જઈ જીવ અવિનાશી સુખ મેળવી શકે છે.

મનુષ્ય દેહ જ્યારે જીવને અનેક જન્મનાં સંચિત-પુણ્ય ભેગાં

થાય છે ત્યારે ચોરાશીના ચક્રમાંથી છુટા થઇ પ્રાપ્ત થાય છે અને તેમાં પણ શ્રેષ્ટ કુળ અને ઉત્તમ જ્ઞાતિમાં જન્મ પામવો એ ઘણુંજ દુર્લભ છે.

આપણી જ્ઞાતિ કેટલી શ્રેષ્ટ છે. એ વિશેની ખબર ભાગ્યેજ આપણા જ્ઞાતિ બંધુઓના હૃદયમાં હશે, બહુધા આપણા જ્ઞાતિબંધુઓ આપણી પવિત્ર ઉત્તમ બ્રાહ્મણ જ્ઞાતિના ખરા મૂળને ન જાણનારો છે કે જેને પુછતાં આપણે શુદ્ર છીએ એમ કહે છે. અફશોસ ! સર્વથી ઉત્તમ અને પવિત્ર બ્રાહ્મણ જ્ઞાતિને શુદ્રની પંક્તિ હારમાં મુકવી એ કેટલી મૂર્ખતા ? પરંતુ તેમાં તેઓ બિચારાનો દોષ નથી. કારણકે વિદ્યાની ખામીને લીધે અને પોતાનાં કર્તવ્યો શુદ્ર કરતાં પણ હલકાં કરતા હોવાથી પોતાને શુદ્ર જ્ઞાતિથી ઓળખાવે તેમાં કાંઈ પણ આશ્ચર્ય નથી.

ઉપર મુકાએલા ગંભીર આક્ષેપ–દોષના વિરોધમાં કોઈ જ્ઞાતિ બંધુ પ્રશ્ન ઉઠાવશે કે, અધમ કર્મો કોણ કરે છે ? તો તેને માટે મ્હારે નિર્ભયતા અને સત્યતા પૂર્વક પ્રત્યુત્તર વાળવો પડશે કે, હા, આપણી જ્ઞાતિના ઘણાએક સજ્જન (૧) બંધુઓનાં કર્તવ્યો અધમ તો શું ? પરંતુ અધમ કરતાં પણ ન વર્ણવી શકાય તેવાં " નર પિશાચ " સરખાં છે. અને તે હું સ્પષ્ટ પણે વિના પક્ષપાતે સર્વ બંધુઓને જણાવીશ.

આપણે કહી ગયા છીએ કે, પ્રેમ અને દયા એ એક અલૌકીક શક્તિ છે. તેમાં દયાનો પ્રભાવ આપણે જાણ્યા પછી આપણે હવે પ્રેમનું અવલોકન કરીએ.

પ્રેમ એ આ જગતમાં અજબ શક્તિ છે. અને સર્વે મનુષ્યોએ

પોતાના હૃદયમાં તેને ધારવો જોઈએ. કારણ કે, જ્યાં પ્રેમ છે ત્યાં સુખ છે. જ્યાં પ્રેમ છે ત્યાં દયા છે. જ્યાં પ્રેમ છે ત્યાં શાન્તિ છે. ટુંકામાં જો કહીએ તો જ્યાં પ્રેમ છે ત્યાં સર્વ કાંઈ છે. અને જ્યા પ્રેમ નથી ત્યાં કાંઈ પણ નથી. પ્રેમની મહત્તા અને તેના ખરા સ્વરૂપને પ્રગટ કરતા એક ઉર્દુ કવિ પોતાના એક શેઅરમાં કહે છે કે,

જીસ ઇન્સાનકો ઉલ્ફત નહિ હૈ ઇન્સાન ગેસેં
ઉલ્ફત રખેગા કયા વો અલ્લાહો સુભાનિસેં ?

કેટલું રહસ્યમય વાકય ? જે માણસને માણસની સાથે પ્રેમ નથી–સ્નેહ નથી તે માણસ ઇશ્વરની સાથે પ્રેમ–સ્નેહ કયાંથી રાખી શકશે ? કારણ કે માણસ પ્રત્યક્ષ નજરે દેખાય છે, કિંતુ ઈશ્વર તો અદ્રસ્ય છે, તો પછી જ્યારે દ્રષ્યમાન વસ્તુ–દેખાતી ચીજની સાથે આપણે પ્રેમ–સ્નેહ રાખી શકતા નથી તો પછી અદ્રષ્ય કે જે ચર્મ ચક્ષુ આંખોથી જોઇ ન શકાય એવા ઈશ્વર તેની સાથે આપણે પ્રેમ કયાંથી રાખી શકીશું ? સારાંશ જ્યાં સુધી મનુષ્યમાં પોતાનાં કુટુમ્બી જનો સગાઓ, અને જ્ઞાતિ જનોપર પ્રેમ નથી–સ્નેહ નથી–દયા નથી. તે મનુષ્ય કદાચને ભલે ઈશ્વર ભક્તિ કરતો હોય તોપણ તે નિરર્થક છે. કારણકે તે ભક્તિ પ્રેમરૂપ નિઃસ્વાર્થપણે–નિષ્કામપણે થતી નથી. પણ સકામ–સ્વાર્થમય છે. એટલે જ્યાંસુધી નિષ્કામપણે પ્રેમ લક્ષણા ભક્તિ વિના,–નિષ્કામ કર્મો વિના સકામ કર્મો નિષ્ફળ છે. એ શાસ્ત્રોનાં વાકયો સર્વે સિદ્ધ છે.

પ્રેમ ! એ મનુષ્યના અંતઃકરણના વ્હેતા ભાવનું એક સ્વરૂપ છે. અને તે ભાવ પ્રેમી મનુષ્યોના હૃદયમાંથી સદ્યોદિત પાત્રાનુસાર જ્ઞાતિજન, સગાં સહોદર, માતાપિતા, સ્ત્રી, પુત્રાદિકની સાથે હમેશાં

રહ્યા કરે છે. અને તેમાં વિશેષ પ્રમાણુમાં મનુષ્યોનો પ્રેમ પોતાની સ્ત્રી પુત્રાદિક તરફ વ્હેતો રહે છે.

પોતાનાં લાડકડાં નિર્દોષ સંતાનો પ્રત્યે મનુષ્યોનીજ વાત્સલ્યતા દયા-સ્નેહ અને માયાળુપણું રહે છે એટલુંજ નહિ પણ જે જ્ઞાન-હીન-અણુસમજુ અને ક્રુર સ્વભાવવાળાં હીંસક પ્રાણીઓ, જેવાં કે, સિંહ, વાઘ, વરૂ, રીંછ, અને તે સિવાયનાં બીજાં અનેક પશુઓ પોતાના ક્રૂર સ્વભાવથી પારકાના પ્રાણ-જીવનાં ગ્રાહક બને છે. બીજાને મારી નાખી તેના લોહી માંસનું ભક્ષણ કરે છે. પરંતુ પોતાનાં વ્હાલાં બચ્ચાંઓ પ્રત્યે તે એટલાં તો માયાળુ, દયાવાળાં, પ્રેમી વાત્સલ્ય ભાવવાળાં રહે છે કે, જો કદાચ તેનાં બચ્ચાંને કોઇ છેડે-દુઃખ દીએ તો તે છેડનારનો જીવ લીધા વિના રહેતાં નથી.

હીંસક પશુઓ વિના બીજાં અન્ય પશુઓ તેમજ અન્ય સર્વે પ્રાણીઓની પણ એજ સ્થિતિ છે કે, પોતાનાં બચ્ચાંઓ-બાળકો પ્રત્યે તેઓનો અનહદ પ્રેમ હોય છે. અને કોઇ પણ પ્રકારના સ્વાર્થની વાઞ્છના ન રાખતાં, સદોદિત પોતાનાં બચ્ચાંઓને દયાથી પાળી પોષી મ્હોટાં કરે છે. અને તેઓને પોતાના જાતી સ્વભાવનું શિક્ષણ આપી પોતાની બરાબર સુખી કરવા પોતાની શક્તિના પ્રમાણમાં પ્રયત્ન કરી પોતાની જીન્દગી સુખરૂપ પૂર્ણ કરે છે. પરંતું ઘણીજ દિલગીરીની વાત છે કે, સર્વ પ્રાણી તથા દેવદેહ કરતાં પણ ઉત્તમ દેહ ધારી અને તેમાં પણ શ્રેષ્ટ જ્ઞાતિમાં જન્મેલા આપણા જ્ઞાતિબંધુઓ પોતાની ઉત્તમ જ્ઞાતિ અને શ્રેષ્ટ કુળનું સ્મર્ણ ત્યાગી "નર પિશાચ" રૂપે પોતાનું જીવન પાપી કર્મોથી ગુજારી, ઉત્તમ જ્ઞાતિ તથા ઉચ્ચ કર્તવ્યોને જડ મૂળથી સંહારી જ્ઞાતિ સમાજમાં દુઃખનો વરસાદ વરસાવી રહ્યા છે.

અહાહા ? શું ? હૃદય વેંધક અને દુ:ખદ્ બનાવો આજકાલ આપણી જ્ઞાતિમાં બનવા માંડયા છે કે જે નજરે જોતાં તો શું, પરંતુ કાને સાંભળતાં પણ કંપારી છુટી રોમાંચ ખડાં થાતાં, અધમ કર્મો કરનાર "નર્રપશાચો" ઉપર તિરસ્કાર છુટયા વિના રહેતો નથી.

પોતાનાજ શરીરના લોહીના અંશમાંથી પેદા થએલ પોતાની નિર્દોષ પુત્રિઓ–દિકરીઓ પ્રત્યે, મનુષ્ય રૂપધારી રાક્ષસ પિતા જાણે પોતાના પૂર્વભવનું–આગલા ભવનું વૈર લેતા હોય તેની પેઠે નિર્દયતા ધારી પોતાની પુત્રીઓને દુ:ખના મહાન અંધારા ખાડામાં હાથપગ બાંધી, ધકેલી દેવામાં જરા પણ આંચકો ન ખાતાં, અધમ કર્મોવડે પોતાની દિકરીના રૂધીર–લોહીનું પાન કરી, પોતાના મનને આનંદ માની રહ્યા છે. તેઓને તો માત્ર પોતાના પેટ સાથેજ સંબંધ છે. સંતાનોની દરકાર નથી, જ્ઞાતિની પરવા નથી, ઇશ્વરનો ભય નથી. પોતાને માથે ચઢતા કાળા કલંકની કિંચીત–જરાપણ શંકા નથી. માત્ર પૈસા ? પૈસા અને પૈસા. તે પણ પોતાની ગરિબડી ગાય જેવી અનાથ બાળીકાઓ–દિકરીઓનાં લોહી માંસ વેચી પૈસો પ્રાપ્ત કરવો એજ વિચારમાળા ફેરવી રહ્યા છે.

પોતાની દિકરીના દામથી ધનવાન થએલા મ્હારા જ્ઞાતિબંધુઓને હું એજ પ્રશ્ન પુછું છું કે, તમે તમારી દિકરીના પૈસા લઇ મારા જેવા ગરિબ કરતાં તમારૂં જીવન વધારે સુખી ભોગવો છો ? જો વધારે સુખી જીવન ગાળતા હો, તો કહો કે કયે પ્રકારે તમારી સ્થિતિ ગરિઓ કરતાં વધારે ચઢીઆતી છે ? શું ગરિબો ત્રાંબા પિતળના વાસણોમાં ખાય છે અને તમે સુવર્ણ–સોનારૂપાના થાળમાં જમો છો ? ગરિબો અનાજવડે કરી પોતાના દેહનું પોષણ કરે છે,

અને તમે શું હીરામાણેક મોતિનો આહાર કરી તમારા દેહને રૂષ્ટપુષ્ટ બનાવો છો ? શું ગરિબો પગે ચાલતા નજરે આવે છે ત્યારે તમે દિકરીના દામ લેનારા અધમ મનુષ્યો ધનાઢયો કહો ! ગાડી, ઘોડા, હાથી, કે વિમાનમાં બેસીને ફરો છો ? નહિ. નહિ તમારી સ્થિતિ નીતિમાં રહી ગરિબ જીવન ગુજારતા ગરિબો કરતાં એક લેશ માત્ર-જરા પણ ચઢીઆતી નથી. પરંતુ સરખામણી કરતાં સ્વધર્મ ધારી ગરિબો કરતાં, દિકરીના માંસથી ધનવાન બનેલા કસાઇ કરતાં પણ અધમ રાક્ષસી પિનાઓ ? તમારી સ્થિતિ સાવ કંગાલમાં કંગાલ અને અધમમાં અધમ છે. ગરિબો પોતાની જાત કમાઇથી ખરી મહેનતના દ્રવ્ય-ધનવડે કદાચને ભલે જારનો લુખો રોટલો ખાય છે. તોપણ તે અમૃત કરતાં પણ શ્રેષ્ટ છે. અને તમે ભલે નિત્યે શીરા પુરી અને મોદકાહાર કરતા હો તોપણ પુત્રીના લોહી-માંસના પૈસાનો તે આહાર વિષ્ટાથી પણ કનિષ્ટ છે-અધમ છે. ગરિબો પોતાની શક્તિના પ્રમાણમાં ભલે ફાટેલાં-તુટેલાં જીર્ણ વસ્ત્રો પહેરી ફરતા હોય, તો પણ તેઓ પોતાના હૃદયમાં ધારેલા પવિત્ર સ્વધર્મભૂષણ ઘરેણાંથી અત્યંત શોભાયમાન છે. અને તમે કદાચને દિકરીના હરામના દામથી સોના રૂપાનાં તથા હીરા માણેકનાં ઘરેણાં તથા રેશમી વસ્ત્રો પહેરી ફરતા હો તો પણ જેમ એક મુડદા ઉપર ચડાવેલો શણગાર અપવિત્ર અને તિરસ્કાર કરવા યોગ્ય નિરર્થક છે. તેમ તમારો તે હરામ દૌલતનો શણગાર સર્વે ધિઃક્કારને પાત્ર છે. ગરિબોનાં મુખ પોતાની નિર્ધનાવસ્થાની ચિંતાએ કરી ભલે નિસ્તેજ જણાતાં હોય તોપણ જેમ પૂર્ણીમાની રાત્રિએ પૂર્ણ કળાવડે ગગન મંડળમાં વિરાજી રહેલો ચંદ્ર વાદળાંઓની સઘન ઘટામાં હોવા છતાં પણ પોતાના પ્રકાશને બ્હાર પ્રસરાવી આખા જગતને પ્રકાશીત કરે છે.

તેમ સ્વધર્મ ધારી નિતિમાં નિપુણ ગરિબોના મુખ વિશ્વમાં પ્રકાશને ફેંકી જનસમાજના સત્કારને પાત્ર થાય છે. અને તમારૂં મુખ ભલે દિકરીના ધનની આવકથી પ્રફુલ્લીત બની આનંદથી ઉભરાઇ જતું હોય તોપણ પૂર્ણ પ્રકાશેલા ચંદ્રને રાહુએ ઘેર્યો હોય તેથી શ્યામ વર્ણો—કાળો ભાસી આખા જગતને ઉપાધીમાં નાખી દુ:ખી કરે છે. તેમ દિકરીના દામ લેવાવાળા હરામ દ્રવ્યાભિલાષીઓ ? દિકરીના શ્રાપ રાહુથી ખગ્રાસ થએલું તમારૂં કાળું કલંકીત મુખ જનસમાજના અંત:કરણમાં તિરસ્કાર પ્રકટાવી ધિ:ક્કારની લાગણી પ્રકટાવે છે.

દિકરીના દામથી કહો કે આજસુધીમાં કોણ તાલેવર થયું છે ? કોઇ થયું નથી. અને થાશે પણ નહિ. પુત્રીના પૈસા તમે હજાર બેહજાર કે પાંચ પચીસ હજાર લેશો તેથી શું તમે તમારી આખી જીન્દગી નિભાવી શકશો ? એ હરામી પૈસો આસુરી હોવાથી શું તમારૂં શ્રેય-કલ્યાણ કરશે ? નહિ. નહિ. એ આસુરી દ્રવ્ય તમારી આગળની લક્ષ્મીનો પણ નાશ કરશે. અને તમને સાવ કંગાલ બનાવશે. દુ:ખી કરશે. દિકરીના શ્રાપ તમને આ જગતમાં પાપિ બનાવી છેવટે ઇશ્વિરના દરબારમાં પણ પ્રચંડ દંડ અપાવશે, નર્કયાતનાએ પહોંચાડશે, ચોરાશીમાં અથડાવશે અને અમોઘ—ઘણાજ દુ:ખમાં અથડાવશે. તો જ્યાં સુધી સમય હાથમાં છે ત્યાં સુધી દુ:ખને નોતરૂં ન આપો. અને તમારી રાંકડી દિકરીઓ તરફ ક્રુર ઘાતકી ન બનો ? ન બનો ? ?

દિકરીઓએ તમારૂં શું બગાડયું છે ? પુત્ર કરતાં પુત્રીઓનો હક શ્યા કારણથી ઓછો છે ? એ જરા વિચારી જુઓ. જો કે આ જગત આખું સ્વાર્થમય છે. જ્યાં સ્વાર્થ હોય છે ત્યાં સ્નેહ રખાય છે. તે પ્રમાણે પુત્રની સાથે એ સ્વાર્થ છે કે, એ મ્હોટો થ

આપણુને કમાઇ ખવરાવશે-પાળશે. અને દિકરી એ તો પારકું ધન એટલે આપણે નકામી ઉપાધી વેઠી તેના ઉપર પ્રેમ-સ્નેહ-દયા શ્યા માટે રાખવી જોઇએ ? પરંતુ વ્હાલા બંધુઓ ? જરા લાંબો વિચાર કરી જોશો તો. પુત્રના લાભ આગળ પુત્રી તરફનો લાભ અત્યંત સુખવાળો છે. પુત્ર તરફનો લાભ-સુખ તો માત્ર જ્યાં સુધી આ દેહ છે ત્યાં સુધીજ. અને તે પણ જો આજ્ઞા ધારક પુત્ર હોય તોજ પરંતુ મ્હારા જેવો કપુત હોય તો માતા પિતાને પાળવાને બદલે અહરનિશ ચિંતામાં જ બળ્યા કરે. તો પછી તમને પુત્ર તરફનું સુખ કયાં રહ્યું ? પરંતુ પુત્રી તરફનો લાભ તો કોઇ પણ પ્રકારની મહેનત વિના તમને અવસ્ય મળે છે. એ કદિ પણ નિષ્ફળ જતો નથી. કારણ કે જો કદિ તમે તમારી કન્યાનું દાન તમારી લોભિ વૃત્તિને તિલાંજલી આપી-રજા આપી. તમારી ઔદાર્યતા પ્રકાશી કરશો. તો, તે કન્યા દાનનું મહત પુણ્ય તમને આ લોક તથા પરલોકમાં અત્યંત સુખ આપશે. કન્યાદાનનું પુણ્ય જેવું તેવું નથી. તે તરફ વિચાર કરી પૂર્વ કાળને સ્મરણમાં લેતાં એક રાજાના (?) ચરિત્ર તરફ લક્ષ ખેચતાં આપણુને સમજાશે કે. કન્યાદાનમાં અપાર પુણ્યની સાથે અત્યંત સુખ સમાએલું છે.

પૂર્વે એક રાજા (૧) હતો. તેને ઇન્દ્રપદ પ્રાપ્ત કરવાની મહતેચ્છા પ્રકટી. તેથી તે બદલ એક મહાત્માને પુછતાં. મહાત્માએ દર્શાવ્યું કે, જો તું એક સો કન્યાદાન આપે તો, ત્હને ઇન્દ્રપદની પ્રાપ્તી થાય. આ વાત સાંભળી રાજા ઇન્દ્રપદની કામના પૂર્ણ કરવા સારૂ બ્રહ્માનું તપઃ કરવા વનમાં ગયો અને, અડગ વૃતિથી તપઃનો પ્રારંભ કર્યો.

તપશ્ચર્યા કરતાં ઘણો સમય વીતી ગયો. અને, બ્રહ્મદેવને પધારવાની તૈયારી કરવી પડી. તે સમયમાં ઇન્દ્રને જાણ થયું કે, એક

રાજા (?) મ્હારા ઇન્દ્રાસનની મહેચ્છાથી કન્યાદાન આપવા માટે બ્રહ્માનું તપઃ કરી એક સો પુત્રીઓ માગવાનો છે. માટે જો હું તેનો કાંઈ પ્રનિબંધ નહિ કરૂં. તો, મ્હારે મ્હારા ઇન્દ્રાસનથી ભ્રષ્ટ થવાનો સમય આવશે. એમ ધારી ઈન્દ્ર સરસ્વતિ પાસે આવ્યો. અને સરસ્વતિને પ્રસન્ન કરી વરદાનમાં એ માગ્યું કે જે એક રાજા (?) કન્યાદાન આપવા માટે પુત્રીઓની યાચના કરવા બ્રહ્માનું તપઃ કરવા બેઠો છે. તેની જીહ્વા પર બેસી પુત્રીઓને બદલે પુત્રો કહેવરાવો. બસ એજ વચન માગું છું. સરસ્વતિ પોતે વચનમાં પ્રથમ બંધાએલાં હોવાથી ઇન્દ્રના કહેવા પ્રમાણે રાજાની જીહ્વાપર બેસી પુત્રીએને બદલે પુત્રોનું વરદાન બ્રહ્મા પાસે મંગાવ્યું. અહાહા. કન્યાદાનના પુણ્યની કેટલી મહતા ? કે, જેને લીધે ઇન્દ્ર જેવા મહા પુરૂષને પણ ચિંતા પ્રકટી. તો પછી એવા મહત પુણ્યના સુખને ત્યાગી, માત્ર ક્ષણીક જીવનના માયીક સુખમાં લલચાઇ. લક્ષ્મી પ્રાપ્ત કરવાના વિચારે ન ચડો. લક્ષ્મી કોઇની થઈ નથી અને થાશે પણ નહિ. લક્ષ્મી આજે છે કાલે નથી. વ્હેતા જળની પેઠે સદૈવ—હમેશાં તે વહી જાય છે. પૂર્વે થએલા નંદરાજા પાસે લક્ષ્મીનો સુમાર નહોતો તેને લક્ષ્મી વરી હતી તો પણ તે લક્ષ્મીનો નાશ થઈ ગયો અને માત્ર આજે તેનું નામ રહ્યું છે.

સ્વયંભૂ જેવા પ્રતાપશાળી નૃપતિ. મનુ જેવા સર્વે શક્તિમાન ભૂપતિ વિક્રમાદિત્ય જેવા પરોપકારી રાજા સીકંદર જેવા પરાક્રમી પુરૂષો કે જેની અતુલ્ય સત્તા અપાર વૈભવ અને અનહદ લક્ષ્મી હતી. પરંતુ તે પણ પોતાની સાથે કાંઈ પણ ન લઇ જતાં માત્ર પોતાની કીર્તિ પ્રસરાવી કાળની ગતિથી અલોપ થઇ ગયા. તો જ્યારે એવા સમૃદ્ધિવાન અને મહત શક્તિવાળા મનુષ્યો. લક્ષ્મી

વૈભવ અને નિજ સત્તાનો ત્યાગ કરી ચાલ્યા ગયા. તો પછી દિકરીના દામવડે ધનવાન થવા ઇચ્છનાર નિર્દય પિતાઓ કહો કે, તમે તમારી સાથે શું લઇ જશો ? અરે એક પાઇ તો શું પરંતુ એક સોયની અણી જેટલી વસ્તુ પણ તમારી સાથે લઇ જવાની તમારી શક્તિ નથી. માટે ત્હમારા અધમ કર્મોને ત્યાગી જેમ બને તેમ ધર્મ અને કીર્તિ એ ઉભય-બન્ને પ્રાપ્ત કરવા ત્હમારી પુત્રિઓનાં દાન કરી સર્વદા સુખી રહો.

વળી કન્યા એ કાંઈ બજારી ચીજ નથી કે, ત્હમે તેનું જાહેર વેચાણ કરી પૈસા પેદા કરો છો. પુત્રી એ ત્હમારૂં એક શરિર છે. એક અંગ છે. ત્હમારા આધારમાં રહેલું ગરિબ બાળક છે. ત્હમારી પ્રત્યેક સેવાઓને—આજ્ઞાઓને બજાવનાર છે. ત્હમે એને જે જે સ્થળે મોકલશો ત્યાં જશે. ત્હમે એને સુખી રાખશો તો તે સુખી રહેશે. દુઃખી રાખશો તો દુઃખ સહન કરશે. દિકરી એ એક ગાય જેવી છે. ગાયને જ્યાં દોરી જશો ત્યાં તમારી પાછળ આવશે. દિકરી પણ તેમ જ ત્હમે જેને આપશો તેની સાથે ચાલી જશે. એ પોતાના મુખથી કંઇ પણ નહિ કહે. પરંતુ તેનું હૃદય મુંગું નહિ બેસે. ત્હમારાં પાપી કર્મોનું ફળ તેણીને ભોગવવું પડવાથી ત્હમને તેનું દુઃખી હૃદય શ્રાપ આપશે. તમારા જમાઈ પાસેથી ઓકાવી કાઢેલું દ્રવ્ય તે બીજા કોઇનું નહિ. પરંતુ તે ત્હમારા પુત્રીનું જ છે. કારણ કે જમાઇ પાસેથી દિકરીની જે કીમત પડાવો છો તે સર્વે ત્હમારી દિકરીના ઘરમાંથીજ પડાવો છો. દિકરી પોતાનું ખરૂં ઘર સાસરીયું છે એમ સમજે છે. અને માવિત્ર તરફથી મળતા લાડ કોડની આશાને ત્યાગી. હમેશના સુખ દુઃખના ભાગીદાર અને આખા જીવનના સંગાથી પોતાના પતિ તરફ નવિન આશાને ધારે

છે. પરંતુ દિકરીના લોહીના તરસ્યા રાક્ષસ પિતાને હાથે લૂટાઇ ગએલા ધનના કારણથી પતિ પોતાની પત્નિ–સ્ત્રીનાં લાડકોડ અને પ્હેરવા ઓઢવાની અભિલાષા પરિપૂર્ણ કરી શકતો નથી. અને પોતાના અંતઃકરણમાં તે બદલ પશ્ચાતાપ કર્યા કરે છે. તેમ સ્ત્રીની પણ એજ સ્થિતિ થાય છે કે, જ્યારે પોતાના પતિ તરફથી લાડકોડ અને પ્હેરવા ઓઢવાની ઇચ્છાઓ તૃપ્ત ન થાય ત્યારે તે પણ પોતાનું અંતઃકરણ બાળ્યા કરે છે અને તે બળતું અંતઃકરણ જાહેર રીતે નહિ. કિંતુ ગુપ્ત રીતે–છાની રીતે પોતાના શત્રુ પિતાને શ્રાપ આપ્યા વિના રહેતું નથી.

સ્ત્રીઓને પ્હેરવા ઓઢવાનો શોખ પુરૂષો કરતાં વિશેષ પ્રમાણમાં રહે છે. અને પરસ્પર ઇર્ષા ભાવને લીધે પોતાને બીજી સ્ત્રીઓ કરતાં વધારે વસ્ત્રાલંકાર ધારી શોભાયમાન થાવા ઇચ્છે તે. અને તે સર્વે ઇચ્છાઓનો આધાર એક પોતાના પતિ ઉપર રહે છે. પરંતુ પતિ બીચારો શું કરે ? કારણ કે મહા મહેનતે અને લાંબે દિવસે સંચય–ભેળું કરેલું દ્રવ્ય એકી સાથે કન્યાના વ્હેપારીને–પોતાના સાસરાને આપી પોતે સાવ સફાચટ મેદાન થઇ બેસે છે. અને ફરી પૈસા પેદા કરવાને રાત દિવસ તનતોડ મહેનત કર્યા કરે છે. પરંતુ એમ ઘડીકમાં પૈસો પેદા ક્યાંથી થાય ? કેમકે આપણા ધંધા (સુતારી કામ) માં પેદાશ શું ? કે, જેમાંથી તે એકી સાથે ધનવાન બની જાય. આપણા ધંધામાં જ્યારે આખો દિવસ તન તોડ મહેનત કરે ત્યારે રૂ. ૧—૧।-૧॥ કે–૨ સુધી મળે. તેમાંથી પોતાના ઘરનું ખર્ચ કાઢતાં જ્યારે બાકી રહે ત્યારે તેમાંથી પોતાની સ્ત્રીની ઇચ્છાઓ પુરી કરે. પણ જો સ્ત્રીને પોતાની ઇચ્છાનુંસાર લુગડાં ઘરેણાં ન મળે તો સ્ત્રીનો પ્રેમ પોતાના પતિ તરફથી ઘટી

જાય. અરસપરસ મનમાં તુટ પડે, કજીઆ ટંટા થાય. સન્માર્ગ ત્યાગી સ્ત્રી લાલચમાં લપટાઈ અધર્મને પંથે ચડે અને છેવટે કુકર્મ કરી પિતા તથા સાસરાના કુળની સાત પેઢીઓને નર્કે નાખી આ જગતમાં કાળો ચાંદલ્લો પોતાના રાક્ષસ પિતાને કપાળે ચોંટાડે.

ઉપરોક્ત કન્યાવિક્રયથી કત્યાના પિતાને કેટલું કલંક ચડે છે. છતાં પણ દ્રવ્યના લોભી અને દિકરીના દુશ્મનો પોતાની કન્યા તરફ લેશ માત્ર પણ દયા નથી ધારતા એ અત્યાશ્ચર્ય કહેવાય-ઘણાજ ખેદની વાત કહેવાય.

કન્યા તરફ પુરતું લક્ષ આપતાં કન્યા તરફથી કન્યાનાં મા બાપોને તો શું પરંતુ આખી જ્ઞાતિને- આખા દેશને કેટલો ફાયદો થાય છે. પરંતુ આંખ વિચામણાં કરવાથીજ આખા કુટુંબનું-આખી જ્ઞાતિનું-આખા દેશનું અહીત થાય છે, ખરાબી થાય છે.

કન્યા એ ભવિષ્યમાં થાનારી પુત્ર કે પુત્રીની માતા છે. તેની કુખે અમુલ્ય રત્નો પાકે છે કે જે દેશ ભકતો બની આખા કુળને આખી જ્ઞાતિને-આખા દેશને સુખને શિખર પહોંચાડે છે. પરંતુ જો તે કન્યાને ગૃહ કેળવણીનું યોગ્ય શિક્ષણ આપી યોગ્ય પતિ-વરની સાથે કન્યાદાન આપી પરણાવવામાં આવે તોજ નહિતો નહિ.

પૂર્વે થઇ ગએલા ભક્ત પ્રહલાદ. ધ્રુવ. નારદ. હરિશ્ચંદ્ર અંબરીષ. જેવા મહાન ભકતો તથા સતી સીતા. અહલ્યા. તારામતિ, દ્રોપદી, મીરાંબાઈ. ઇત્યાદિ પવિત્ર સન્નારીઓ અને તે સિવાય પ્રાતઃ સ્મર્ણીય દેશોદ્ધારક નર રત્નો એ સર્વે કન્યાની-સ્ત્રીની કુખથીજ જન્મ્યા હતા. ત્યારે કહો કે, એ તમારી કન્યાને તમે તમારા સત્કર્મો વડે યોગ્ય શીક્ષણ આપી લોભને ત્યાગી યોગ્ય પતિની સાથે કન્યાદાન આપીને પરણાવશો તો શુ ત્હમારૂં-આખી જ્ઞાતિનું-આખા દેશનું

કલ્યાણ–હીત નહિ થાય ? જરૂર થાશે. પરંતુ છતી આંખે હાથમાં દિવો લઈ કુવામાં પડવા જેવું લોભને વશ થઇ દિકરીના દામ ઉપર આધાર રાખનાર પુત્રીના ઘાતકી પિતાઓ કહો ? કહો ? ? કે ત્હમારૂં હૃદય શાનું બનેલું છે ? શું ત્હમારૂં હૃદય વજ્રનું બનેલું છે કે, પાષાણુ પત્થરનું ? લોખંડનું કે, પોલાદનું ? કે જેથી ફરી અમુલ્ય કન્યા રત્ન અને ગરિબ નિરાધાર તમારી દિકરી ઉપર લેશ પણ દયા આવતી નથી. જો ત્હમારૂં હૃદય વજ્રનું હોયતો તમારા વજ્ર હૃદયના પ્રમાણુમાં ક્રુર બની ત્હમારી દિકરીનું વેચાણ કરી તેને ડગલે ડગલે અને આખી જીંદગી દુઃખી કરવા કરતાં, દિકરીના જીગર–હૃદયને ચીરનાર જે જે હાથ દિકરીના દામ લેવા લાંબા કરો છો તે હાથના તીક્ષણ–તીખા નખથી વિના શંકાએ તમારી પુત્રીના પેટને ચીરી તેનાં આંતરડાં બ્હાર કાઢી તેના ગરમા ગરમ લોહીનું પાન કરી તમારી રાક્ષસી તૃષ્ણાને શાન્ત કરી તમારૂં પૂર્વનું વૈર લઈ લ્યો કે, જેથી તે ગરિબડી કન્યા થોડો વખત તરફડીઆં ખાઇ થોડા દુઃખે ત્હમારી દુસ્મનીમાંથી છુટી થાશે.

જો ત્હમારૂં હૃદય પાષાણુ પત્થરનું હોય તો ત્હમારી દિકરીના એક એક અવ્યય—અંગને છુંદી નાખી ત્હમારી વૈરાગ્નિને ઠારો પણ વેચાણ કરી દિકરીને તથા ત્હમને નર્કે પહોંચાડવાનો માર્ગ ન લ્યો.

જો ત્હમારૂં હૃદય લોખંડનું હોય તો તેને તપાવી ત્હમારી પુત્રીના શરીરને બાળી ભસ્મીભૂત કરી નાખો કે, બિચારી કન્યાને આખો ભવ દુઃખી થાવા કરતાં વ્હેલો છુટકો થાય.

જો ત્હમારૂં હૃદય પોલાદનું હોય તો ત્હમારા હાથમાં એક કાતીલ હથીઆર લ્યો. અને તેનાથી ત્હમારી પુત્રીના શરિરના સર્વે ભાગોને એક પછી એક કાપીને તમારી દિકરીના માંસની તમારા

આખા કુટુમ્બને ઉજવણી આપો. ત્હમારી દિકરીનું તાજું માંસ ત્હમને બહુજ લ્હેજત–સ્વાદ આપશે, અને તમારૂં દિકરી સાથેનું આગલા ભવનું વૈર મળી જશે. આ સર્વે ભયંકર કૃત્યતા છે. પરંતુ કન્યાવિક્રય આગળ કિંચીત–જરા પણ લેખામાં નથી. માટે તે ભયંકર પ્રવૃર્ત થાઓ. પરંતુ ત્હમારી દિકરીના આખા ભવનો નાશ કરવા જાહેર વેચાણ કરવા આંખ્યો વીંચી દોડયા ન જાઓ.

કદાચને ઉપર જે પ્રકારો દિકરીના વૈર લેવાના કહ્યા તેમાં ત્હમને અઘટીત લાગતા હશે. અથવા તેમ કરતાં ત્હમને જરા શોક પણ થાશે. કારણકે ત્હમારી નજરે ઉપરોક્ત કૃત્યનું પરિણામ દુઃખરૂપ જણાશે, અને કન્યાને પણ માત્ર થોડો વખત કષ્ટ ભોગવવું પડશે. પરંતુ પછી ત્હમને વધારે શોક નહિ થાય. જગત તમને નીંદશે નહિ. દિકરી ત્હમને શ્રાપ આપશે નહિ. અને નર્કયાતનાનું દુઃખ પણ ત્હમારે ઘણું થોડું ભોગવવું પડશે. ત્હમારૂં મન શાન્ત થશે મરી ગયેલી દિકરી તમને કોઇને કહેવા નહિ આવે. જેથી ત્હમને સર્વે વાતે સુખ રહેશે. અને ત્હમારી સર્વે પીડાઓ પતી જશે.

કન્યાના સોદાગર સજ્જનો (?) જો ત્હમને મ્હારા આ લખવાથી મ્હારા પર ક્રોધ ચડતો હોય તો મ્હને ક્ષમા કરજો. કારણ કે મ્હારો લખવાનો હેતુ કાંઈ મ્હારા પોતાના સ્વાર્થ માટે નથી. પરંતુ પરોપકારી વૃત્તથી આખી આપણી જ્ઞાતિ માટે છે. કેમકે દિકરીના જાહેર વેચાણના મહાપાપને લીધે આપણી જ્ઞાતિના ઘણાએક બંધુઓ પોતાની સ્થિતિના પ્રમાણમાં ઘરબાર વગરના ફરે છે. અને બીચારા અત્યંત દુઃખ સહન કરે છે. તે તરફ વિચાર કરવો આવશ્યક છે. કદાચને દ્રવ્ય—પૈસા વાળા પુરૂષો પોતાને મળેલા ધનની ખુમારીમાં ત્હમારી દિકરીઓના દામ આપી ખરીદી કરશે. પરંતુ મ્હારા જેવા

શેર લાવી શેર ખાવાવાળા ગરીબ નાતીલાઓ પોતાના પુત્રો શી રીતે વરાવશે ? દિકરીઓના પૈસા લેવાના જુલ્મી રીવાજને પ્રતાપે પોતાની દિકરીઓનાં મન માનતાં નાણાં પેદા કરી ગમે તેટલે ઠેકાણે સગપણ સાટાં કરી અધમ કર્મને ફેલાવતા રહેશો તોપછી એમાં ગરીબોના વંશ ક્યાંથી રહેશે ? દામથી અપાએલ કન્યાને યોગ્ય પતિ નહિ મળતાં તેનો સંસાર ક્યાંથી સુધરશે ? પતિપત્નિના શુદ્ધ પ્રેમ વિના સુધર્મમાં સ્ત્રીની વૃત્તિ ક્યાંથી રહેશે ? ધર્મનો નાશ થતાં સ્ત્રીના શીયળનું અસ્તીત્વ ક્યાંથી રહેશે ? અને શીયળ નષ્ટ થાતાં અધમ રસ્તે-કુકર્મે ચડેલી સ્ત્રીની કુખે જન્મેલાં બાળકોથી આપણી જ્ઞાતિની ઉન્નતિ શી રીતે થાશે ? આપણને સુખ શી રીતે મળશે ?

બંધુઓ ? કન્યાવિક્રયમાં આટઆટલી હાની—નુકશાનીઓ છતાં, ત્હમને દિકરીના દામ લેવા કેમ ગમે છે ? શું ? ત્હમારામાં ત્હમારા બાહુબળ-હાથના બળથી પૈસો પેદા કરવાની શક્તિ નથી ? શું ત્હમે નિર્માલ્ય છો ? શું પુરૂષાર્થ હીણુ છો ? બાયલા છો ? કહો ? કહો ?? એમાંનું ત્હમને શું છે ? જો ઉપર કહેવા પ્રમાણે જ આપની સ્થિતિ હોય તો, પછી હું આપને એક સુગમ માર્ગ બતાવું તે પ્રમાણે આપ કરો કે બસ આપનું સર્વે કામ ફતેહ અને આપનો વિજય ? વિજય ??

જો આપને ખાસ અધર્મથી-અનિતિથી અને દિકરીઓના વેચાણથીજ હરામી દોલતે તાલેવર થાવું હોય, અને તેવીજ રીતે આપનું જીવન મસ્તાન બનાવવું હોય તો કોઈ પીર, પયગમ્બર, દેવ, દેવિ, જંત્ર, મંત્ર, તંત્રની સાધના-અથવા કોઈ એવા ઓષધ-દવાઓના પ્રયોગો શીખો. અથવા કોઈ બીજા જાણીતા પાસે તે સાધના

કસવો કે, જેથી દરવર્ષે ત્હમારે ઘેર એક પુત્રી જન્મે અને પુત્રનો જન્મજ થાવા ન પામે. આમ થાવાથી આપ ઘણા ટુંક સમયમાં મ્હોટા શાહુકાર બની જશો. આપને ઘેર નોકર ચાકર, બાગ બગીચા હવેલી, ગાડી, ઘોડા, મોટર, વિમાન, વગેરે વગેરે જોઇતું અને મનમાનતું અપાર સુખ (?) આવી મળશે. આપને પછી વાંસલો ઉપાડવાની કે કોઇની નોકરી કરી તાબેદારી ઉઠાવવાની હાડમારી ભોગવવી નહિ પડે. આપને એવા શ્રીમંત જોઇને મ્હારાં જેવાં ભિખારડાં અનેક સલામો ભરતા આપની ખીજમતદારી—સેવા બજાવવા એક પગે હાજર રહેશે. આપના દરેક શબ્દોને માન આપી આપને આખા વિશ્વના રાજા (૧) બનાવશે. કારણ કે, આપ આપની નૂતન વેપાર પદ્ધતિથી લક્ષ્મીવાન બનેલા પરમેશ્વર તુલ્ય ગણાશો કારણ કે પૈસાના પુજારીઓ અને તૃષ્ણામાં તણાતા ધનલોભીઆઓ માત્ર પૈસાનેજ પરમેશ્વર માને છે. જેથી તે પરમેશ્વર (પૈસા) આપની તીજોરીમાં દિકરીના લોહીમાંસ વેચવાથી ભરપુર ભરાઈ વિરાજમાન થાશે જેણે કરી વિનાશંકા અને વિના પરિશ્રમે આપ સહુના: શિરોમણી (૧) થઇને રહેશો. કહો ? આનાથી બીજું અધિક તમારે શું જોઇએ ? અને આવી કીમતી સલાહ પછી આપને વધારે કંઈ સલાહની જરૂર છે ?

જો કે, કન્યા વેચી ધનવાન બનવાનો માર્ગ બતાવવો કે, એ બદલ સલાહ આપવી એ તો સોના ઉપર ગીલ્ટ ચડાવવા જેવું છે. કારણ કે, આજકાલ મ્હારા જ્ઞાતિબંધુઓ વિનાધડકે ઝપાટાબંધ પોતાની દિકરીઓને મનમાનતે પૈસો વેંચે છે. અને પોતાના ઘર ભરે છે. ધન્ય છે એવા સમજુ, વિવેકી, અને ભવિષ્ય બુદ્ધિવાળા મ્હારા ભલા [?] જ્ઞાતિ બંધુઓને.

દિકરીના દામ લેવા વાળા દાના સજ્જનો [?] ની પેઠે લક્ષ્મીના ગુણને-કીંમતને-લાભને નહિ જાણનાર આપણા જ્ઞાતિબંધુઓ બિચારા અણજાણપણે નાહક પૈસાને બદલે પુણ્ય ભેગું કરવા કન્યાદાન આપી. બીચારા લક્ષ્મીના લાલચુને શરમાવે છે. પણ મ્હારા ભોળા અને ભવિષ્યના સુખની વાંચ્છના રાખનાર જ્ઞાતિબંધુઓએ ધ્યાનમાં રાખવું કે, આપણા કઠોર હૃદયના પાષાણ મૂર્તિ જ્ઞાતિબંધુઓ જે કન્યાના દ્રવ્ય ઉપરજ નિર્વાહ કરનાર છે. તે એમ કાંઈ તમારાથી શરમાય તેમ નથી હો. શરમને એમને તો અઢાર ગાઉનું છેટું છે. એ બહાદુરો તો એમ જાણે છે કે શરમ, અને આબરૂ એ તો કંઈક જનાવરનું નામ હશે તો સમજુ અને શાણા માણસ એવાં જનાવરનો સંગ નજ કરે એ લક્ષમાં રાખવું.

વ્હાલા બંધુઓ? હવે વધારે શું લખું? લખવાથી ફાયદો શું કારણ કે, વધારે લખવાથી આશીપ્રદાન કદાચ જે બક્ષીસમાં વધારે મળે તો સંગ્રહવાને સ્થાન નથી, અને લખવાથી ફાયદો થાશે કે કેમ એ અનિશ્ચીત છે. કારણ કે, લખનારે લખ્યું વાંચનારે વાંચ્યું. અક્ષર અને પત્ર કાગળ રહ્યા જડ. એટલે એ પણ શું કરે? પરંતુ હા. એ જડના ગુણ ઘણા દિવ્ય અને ચમત્કારી છે. જો કદાચને તેને ભૂલેચુકે મનુષ્ય પોતાના હૃદયમાં સજ્જડ બેસારે તો અવસ્ય વાંચનાર અને લખનાર એ ઉભય-બન્નેનું શ્રેય થાય. જેથી હવે સંક્ષેપમાં કહીશ કે આજકાલ આપણી જ્ઞાતિમાં કન્યાવિક્રય એટલો તો વધી પડયો છે કે, મારા ધારવા પ્રમાણે ચાન્ડાલ જ્ઞાતિમાં પણ તેટલો નહિજ હોય-અરે છેજ નહિ. આહાહા? શું કહું થએલા કન્યાવિક્રયના આંકડા લખવા ઉછૃંખળ મગજ ઘણું તળ મળી રહ્યું છે. પરંતુ ભય અને મર્યાદા મ્હારા મનને અટકાવે છે. તોપણ એટલું

તો કહીશ કે. કન્યાઓની કીંમત રૂ. ૨૦૦૦ સુધી તો પહોંચી છે. અને તે નીડરપણે ખુલ્લે મેદાને લેવાય છે. અફસોસ. શ્રી વિશ્વકર્માના પાવન વંશનો પ્રતાપ નષ્ટ થયો. બ્રહ્મતેજને સ્થાને ચાન્ડાલથી પણ અધમ સ્થિતિ ? આહાહા ? હવે શું થશે ? શું વિશ્વકર્માના વંશજો નહિ સમજે. કુટીલ કર્મોથી પાછા નહિ ફરે ? જ્ઞાતિની અધમ સ્થિતિ કરવા આગળ પડતા નહિ અટકે ? શું પોતાનાં સંતાનોના ભવિષ્યને નહિ સુધારે ? બંધુઓ ? વિચારો...જાગો ? નેત્ર ઉઘાડી જુઓ અને પછી દિકરીના દામ લેવાને દોડો.

સુહૃદ સજ્જનો ? કન્યાવિક્રયનાં કાળાં કર્મ કરનારમાં પોતે ગણાએલા કન્યાના વેપારીએ મ્હને ક્ષમા કરવી અને જેઓએ પોતાની દિકરીનાં સગપણ પોતાની માગણી પૂર્ણ ન થવાથી હજી સુધી ન કર્યા હોય તેમણે પોતાની દિકરીની દયા લાવી પોતાની પુત્રીનું કન્યાદાન આપી. આ લોક તથા પરલોકમાં સુખી રહેવા પુણ્ય પ્રાપ્ત કરવા તત્પર થઇ સ્વજ્ઞાતિની ઉન્નતિ કરી જ્ઞાતિને ઉપકારી કરશો એ પ્રાર્થના છે. બંધુજનો ? હવે આપનો કીમતી સમય વધારે ન રોકતાં, તેમજ વિશેષ પરિશ્રમ ન આપતાં છેવટમાં માત્ર એટલુંજ વિનયસહ કહેવા ચાહું છું કે, આપ આપનાં સંતાનો પ્રત્યે માયાળુ બનો. કન્યા વિક્રયથી આપણી જ્ઞાતિમાં થતા ગેરલાભ અને પડતાં દુઃખો તરફ લક્ષ રાખી. કન્યા વિક્રયના ક્રુર રીવાજને ત્યાગો. અને સ્વયં સુખી બની અન્ય બંધુઓને—આખી જ્ઞાતિને સુખી કરો. જ્ઞાતિને ઉન્નતિને શીખરે પહોંચાડો એજ અભ્યર્થના.

કન્યા વિક્રય કરનારની પેઠે. કન્યા ખરીદી કરનાર ધનાઢ્ય-- શ્રીમંત બંધુઓ ? આપ પણ આપના ગરિબડા નાતિલા તરફ જરા

પ્રેમાળ દ્રષ્ટિથી જુઓ. અને આપના દ્રવ્યના ઉત્તેજનથી ગરિબોને થતી નુકશાની-હાડમારી તરફ માયાળુ બની કન્યા વિક્રય કરનાર-ના મદદગાર ન બનો કન્યા વિક્રયનો ખાસ આધાર કન્યાની આપનાર મનુષ્ય ઉપર રહે છે. જેમ કોઇ ચીજ ભારે કીમતે કીમતે વેચવાને માટે રાખી હોય, અને તેનો કોઇ ખરીદનાર ન મળે તો તે ચીજ ઠરાવેલ ભાવ કરતાં પણુ ઘણી ઓછી કીમતે વેચાય છે તેમ કન્યા વિક્રય કરનારને ઉત્તેજન નહિ મળવાથી કન્યા વેચનાર દિકરીના પિતાઓ પોતાની મેળે ઠેકાણે આવી પોતાની પુત્રીનું કન્યાદાન આપી દુઃખના ભારથી મુક્ત-છુટા થાશે. માટે ધનના મદમાં મસ્તાન ન બનતાં, “ સ્વજ્ઞાતિ પ્રત્યે લાગણી ધરાવી અહરનિશ જ્ઞાતિ હીતના માર્ગે ચાલી એક સંપથી સંપીને રહી. સ્વજ્ઞાતિની ઉન્નતિ કરવા કમર કસો. એજ વિનંતી.

સુજ્ઞ બંધુઓ ? હવે વધારે ન લખતાં અંતિમ શબ્દો એજ લખી આપને હ્રદયકર જોડી વિનવું છું કે, મ્હારા ઉછૃંખળ મગજના સ્વભાવથી અને સ્વજ્ઞાતિ હીતની ઉર્મીઓના આવેશથી તથા આપણી જ્ઞાતિમાં બનેલા અને બનતા કેટલાએક દાખલાઓ કાને સાંભળતાં, નજરે જોતાં, બળતા અંતઃકરણની વિહગ્ર સ્થિતિ વડે જે કાંઈ કડણુ-અઘટીત અથવા વધારે પડતા શબ્દો લખાયા હોય તે તરફ તિરસ્કાર ન કરતાં તેમ મ્હારાપર તે બદલ ક્રોધીત ન થતાં તે શબ્દોનું મનન કરી. તેના ખરા સ્વરૂપને ઓળખી તેના સારાંશને ગ્રહણ કરી. આ આખા લેખના સત્વરૂપ નિચેનાં વાક્યો આપ સ્મર્ણમાં રાખશો કે—

સ્વજ્ઞાતિના જન સહુએ તમ બંધુ સમાન છે,
નથી બીજા અન્ય કોઇ એક તાતના સંતાન છે.

ત્યાગી વેરને ઝેર દિલે મહેર નિત્યે ધારશો,
સંપથી સંગે રહી ભેદ ભાવનાને વિસારશો.
હશે જ્ઞાતિ દુઃખી તવ છે દુઃખ એ તમને ખરે,
દેખાય નહિ એ દ્રશ્યથી પણ છાનું આવી બહુ નડે.
માટે વિચારી ઉરમાં સહુ બંધુ ભાવને રાખશો,
તમે એના એ તમારા થવા જુદા ન ચાહશો.
ઐક્યતાથી સંપતિને સુખ મળે છે સર્વદા,
ઐક્યતાથી ન આવતું દુઃખ સમીપમાં કદા.
ઐક્યતાથી જાળ જગની સર્વે તોડી શકાય છે.
ઐક્યતાથી સુખદ હરિપદને જ પમાય છે.

ઇતિશુભમ.

સમાપ્ત.

ગુર્જર સુતાર જ્ઞાતિમાં થતા કન્યા વીક્રયના લખાયેલ લેખ સંબંધે

અભીપ્રાય.

ભાઇ હરીલાલ માવજી તરફથી લખાએલ આ લેખ મેં જાતે વાંચી જોયો. મને ખાત્રી થાય છે કે આપણા દરેક ગ્નાતી બંધુઓ આ લેખ વાંચી મનન કરી અને કન્યા વીક્રયથી થતા ગેરલાભો સમજે તો અવશ્ય આપણી ઉતમ ગ્નાતીમાં થતા અધમ કાર્યો અટકશે. અને ભાઇ હરીલાલ માવજીએ આ લેખ લખી ગ્નાતીની સેવા બજાવવા જે પરીશ્રમ લીધેલ છે તેનું સાર્થક થશે.

લી. હું છું આપનો ગ્નાતીબંધુ

ખીમજી નારાયણ.

સૂચના.

આ કન્યા વિક્રયનું પુસ્તક તથા "શ્રી ગુર્જર સૂતાર જ્ઞાતિ હીતોપદેશીકા" નું પુસ્તક નિચેને શીરનામે ફક્ત એક પોસ્ટ કાર્ડ લખવાથી મફત મોકલી આપવામાં આવશે.

મીસ્ત્રી મકનજી કાલીદાસ.

ઠે. રણછોડ લાઈન–કરાંચી.